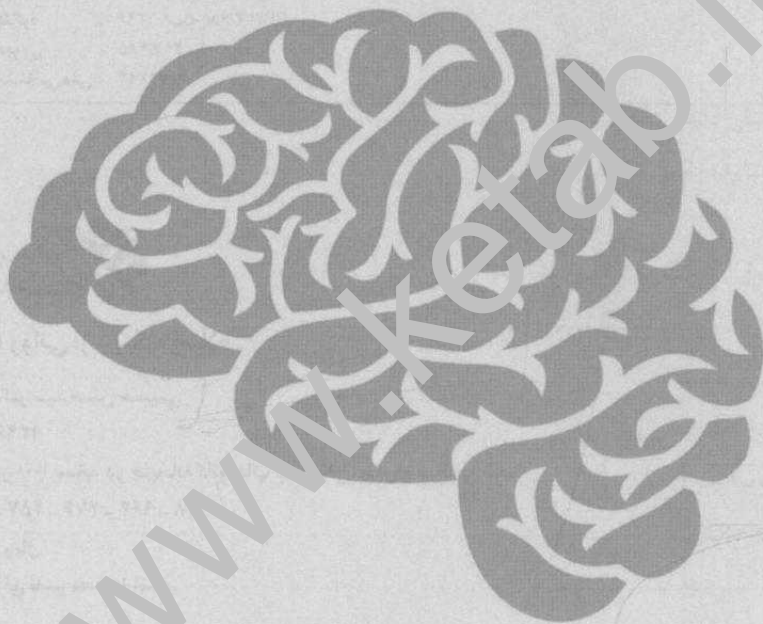

بهداشت روانی از دیدگاه اسلام

دکتر سید حسن حسینی
استاد دانشگاه صنعتی شریف

سرشناسه	: حسینی، سیدحسن، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: بهداشت روانی از دیدگاه اسلام / سیدحسن حسینی.
مشخصات نشر	: تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۴ص.
شابک	: 978-964-476-457-8
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.	
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: بهداشت روانی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Islam - - Religious aspects - - Mental health
موضوع	: بهداشت روانی -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Mental health - - Qur'anic teaching
شناسه افزوده	: تر نشر فرهنگ اسلامی
رده‌بندی کنگ	: ۱۳۹۶ ج۵/ح۶۵/۲۲۲/۶۵ BP
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۴۸۵
شماره کتابشناسی ملی:	: ۴۰۰۰۳۹۴

بهداشت روانی از دیدگاه اسلام

نویسنده: دکتر سیدحسن حسینی

چاپ اول: ۱۳۹۶

این کتاب در ۱۰۰۰ نسخه در چاپخانه کانونچاپ لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

شابک: ۸ - ۴۵۷ - ۴۷۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

بها: ۲۰۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

دفتر مرکزی: پاسداران، میدان هروی، خیابان شهید افتخاریان، کوچه مریم، پلاک ۲۳. تلفن: ۲۹۳۶۱۴ - ۲۲۹۴۰۰

نمابر: ۲۲۹۵۶۴۰۱ کد پستی: ۱۶۶۹۷۴۷۴۱۴

مدیریت پخش و توزیع: تهران، خیابان فردوسی جنوبی، روبه‌روی فروشگاه شهر و روستا، بن بست هنر، بن بست اول.

پلاک ۴ و ۵. تلفن: ۳۳۹۱۲۳۵۵ - ۳۳۹۲۰۳۰۷

فروشگاه‌ها و مراکز پخش

■ فروشگاه شماره دو: تلفن: ۳۳۱۱۲۱۰۰ - ۳۳۱۱۴۲۸۸

■ فروشگاه شماره یک: تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵

■ فروشگاه مشهد: تلفن: ۲ - ۳۲۲۱۴۸۳۱ - ۵۱

■ فروشگاه شماره سه: تلفن: ۲۲۸۵۵۱۶۴

■ پست الکترونیک: print@dnfpub.com

■ نشانی الکترونیک: www.daftarnashr.com

■ پیامک: ۳۰۰۰۴۸۵۰

خواهشمند است نظرات خود را درباره این کتاب با ذکر نام آن به صورت پیامک ارسال فرمایید.

۹	پیش‌گفتار جدید
۱۱	پیش‌گفتار قدیم
۱۵	بخش اول: کلیات و مفاهیم بهداشت روانی
۱۷	فصل اول: تاریخچه بهداشت روانی
۱۷	مفهوم بهداشت
۲۱	مفهوم بهداشت در اسلام
۲۳	انگیزه و نیاز در انسان
۲۵	طبقه‌بندی نیازها
۳۰	خطوط کلی بهداشت در اسلام
۳۳	ویژگی‌های بهداشت در اسلام
۳۷	فصل دوم: ماهیت روان در اسلام
۳۷	گذری اجمالی بر تاریخچه مفهوم روح و روان
۴۴	ماهیت روح و روان از دیدگاه اسلام
۵۳	ارتباط روح و بدن
۶۰	روح در قرآن
۶۵	ارتباط روح با بهداشت روانی

۶۶	نفس در قرآن
۶۷	نفوس ثلاثه در قرآن
۶۸	نسبت نفس با سلامت روانی
۶۹	قلب در قرآن
۷۱	نسبت قلب با سلامت روانی
۷۱	نتیجه‌گیری
۷۵	فصل سوم: سلامت روانی از دیدگاه روان‌شناسی
۷۵	روان‌شناسی غیرعادی
۷۶	روان‌شناسی مرضی
۷۶	روان‌شناسی بالینی
۷۸	مفهوم سلامت روانی
۸۸	مفهوم بیماری روانی
۹۶	عوامل روانی ناشی از اختلالات بدنی
۹۷	اضطراب
۱۰۱	سلامت روانی از دیدگاه دو مکتب روان‌شناسی
۱۰۲	دیدگاه مکتب روان‌کاوی
۱۰۲	ساختار شخصیت
۱۰۹	پویایی شخصیت
۱۱۲	رشد شخصیت
۱۱۳	نتیجه‌گیری
۱۱۷	دیدگاه مکتب رفتارگرایی
۱۱۸	برون‌نگری، مشخصه اولیه مکتب رفتارگرایی
۱۲۱	نظریه محرک-پاسخ
۱۲۳	طبیعت انسان از دیدگاه اسکینر
۱۲۶	نتیجه‌گیری

۱۲۹ فصل چهارم: بهداشت روانی در اسلام
۱۲۹ ارتباط روان‌شناسی و اسلام
۱۳۲ تعریف بهداشت روانی در اسلام
۱۳۴ انسان سالم و انسان کامل
۱۳۶ بهداشت روانی و اخلاق در اسلام
۱۳۹ نقاط اشتراک
۱۳۹ نقاط افتراق
۱۴۲ بررسی اصطلاحات بررسی مرتبط با بهداشت روانی
۱۷۲ معیار سلامت روان از دیدگاه اسلام
۱۷۸ بررسی اصطلاحات قرآنی مرتبط با بیماری روانی
۱۸۱ بیماری‌های قلب
۱۸۶ اضطراب
۱۸۸ نتیجه‌گیری
۱۹۳ بخش دوم: اصول تأمین بهداشت روانی
۱۹۹ فصل پنجم: ارتباط با خدا
۱۹۹ اعتقاد
۲۰۰ عبادت
۲۰۲ ایمان
۲۰۵ ذکر خدا
۲۰۷ توکل و زهد
۲۰۸ اصل معاد
۲۰۹ فصل ششم: ارتباط با خود
۲۰۹ خودشناسی
۲۱۴ مسئولیت

۲۱۷ فطرت و غریزه
۲۲۳ اصل همانندسازی با الگوها
۲۲۷ فصل هفتم: ارتباط با خلق
۲۲۸ خانواده
۲۳۲ سالم‌سازی جامعه
۲۳۳ ۱.۲.۱. رفاه‌محیط اجتماعی
۲۳۴ ۲.۲.۱. تعاون و همکاری
۲۳۸ ۳. بهبودشوه‌های تعلیم و تربیت
۲۴۳ فصل هشتم: ارتباط با طبیعت
۲۴۳ هدفمندی نظام هستی
۲۴۴ برخورداری مسئولانه از مواهب طبیعت
۲۴۵ نقش علوم طبیعی در خدانشناسی
۲۴۷ نقش علوم طبیعی در اعتلای جامعه اسلامی
۲۴۹ فصل نهم: خلاصه و نتیجه‌گیری
۲۵۵ کتاب‌نامه
۲۶۲ واژه‌نامه

پیش‌گفتا، جدید

متن اولیه این کتاب حدود دوازده سال قبل نوشته و تحریر درآمده است. ابتدا سعی کردم پیشگفتاری را که برای چاپ کتاب در سال ۱۳۸۳ نوشته بودم اصلاح و تکمیل کنم، اما به نظر رسید آن پیش‌گفتار را با همان سبک نگارش کمی پیش‌رو اصلاحی در اینجا بیاورم، و فقط پیش از آن چند نکته را با خواننده امروزی کتاب در میان بگذارم.

این کتاب حاصل دغدغه این جانب در زمینه تدوین نام روان‌شناسی اسلامی و نتیجه پژوهش در این حوزه در حدود ۲۰ سال پیش است. ران مطلع، تدوین متون علوم انسانی اسلامی - به‌ویژه، روان‌شناسی اسلامی - بسیار ضروری و نیز حائز دست‌نابی به چنین علمی بدیهی می‌نمود، و تردیدها و شکاکیت‌های نظری امروزی درباره علم دینی - علم بومی، یا علم اسلامی مطرح نبود. راقم این سطور نیز در چنان فضایی به موضوع روان‌شناسی اسلامی و بهداشت روانی از دیدگاه اسلام توجه داشته و تلاش کرده است با جست‌وجو در مفاهیم قرآنی و دینی، راه را برای تبیین مفاهیم روان‌شناختی از دیدگاه اسلامی هموار کند. مؤلف از برخی انتقادات و اشکال‌های وارد بر این حوزه آگاه است و شاید یکی از دلایل به تأخیر افتادن انتشار کتاب همین مسئله باشد. در طول این سال‌ها هم دغدغه‌های مؤلف و هم ادبیات رایج در این حوزه تغییر کرده است، اما با وجود این مسائل، در این سال‌ها پژوهش قابل‌ذکری در این حوزه که با کتاب هم‌راستا باشد ندیدم، که اگر می‌دیدم احتمالاً از انتشار این کتاب صرف‌نظر می‌کردم. هر چه کردم، نتوانستم خود را برای انتشار نیافتن این کتاب متقاعد کنم و به ناچار و

با اقرار به اشکال‌ها و نقص‌های این مجموعه، پیشنهاد مؤکد دفتر نشر فرهنگ اسلامی را برای چاپ کتاب پذیرفتم و به شعر سعدی اقتدا کردم که: «به راه بادیه رفتن به از نشستنِ باطل / که گر مراد نیابم، به قدر وسع بکوشم.»

متأسفانه این اثر زمانی منتشر می‌شود که استاد فرزانه، والد مکرم این جانب، آقای دکتر سید علی اکبر حسینی که الهام‌بخش نگارش این کتاب بودند از قید این دنیای خاکی رها شده‌اند. ایشان در زمینه تلاش برای تدوین علوم انسانی اسلامی سابقه‌ای بسیار طولانی داشت و نگارش مقالات و کتب متعدد - چه قبل و چه پس از انقلاب - گواه نیم‌قرن باور ایشان به علوم انسانی اسلامی است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، فعالیت‌های ایشان در زمینه فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی به نظریه‌پردازی در روان‌شناسی اسلامی شتاب زیادی داد. مرحوم استاد حسینی، برخلاف برخی از اندیشمندان ایرانی که از علوم انسانی اسلامی دست شُستند، همواره در این مسیر گام برمی‌داشت و تمام فعالیت علمی ایشان پس از انقلاب اسلامی به این مسئله معطوف بود. اصلاً من دارم انتشار این کتاب، که از ادبیات و مفاهیم قرآنی برای تبیین روان‌شناسی اسلامی - سعی می‌برد باعث خشنودی روح ایشان خواهد شد. آماده‌سازی این کتاب، که از نگارش آن حدود ۲۰ سال می‌گذرد، مستلزم صرف وقت و دقت فراوان بود. آقای محمدصادق میرزایی - دانش‌آموخته فاضله علم دانشگاه صنعتی شریف - برای ویرایش متن سعی بلیغ مبذول کردند. از دقت نظر ایشان برای آماده‌سازی کتاب بسیار سپاسگزارم.

در پایان، لازم می‌دانم از دفتر نشر فرهنگ اسلامی، که در این زمینه پراکنج‌ترین نهاد برای انتشار آثار متعلق به فرهنگ اسلامی تلاش می‌کند، صمیمانه تشکر کنم. به ره، «لیفه خود می‌دانم از استاد گران‌قدر و شخصیت متعالی فرهنگی کشور، جناب آقای علی اکبر اشعری، که مشوق و پی‌گیر انتشار این اثر بوده‌اند، قدردانی کنم.

سید حسن حسینی

استاد دانشگاه صنعتی شریف

بهار ۱۳۹۶